

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูผ่านการสังเกตการสอน ในต่างประเทศ

The Development of Guidelines for Enhancing Pre-Service Teachers' Instructional Competence through International Teaching Observation

ธวัชชัย ศรีเทพ* สุทธิสา พรหมจันทร์ นูรุลยannah ตรีมีน มีชัย วงศ์แดง นูรฮัม ฮะซา และโซเฟีย หาระดี
Tawatchai Sritep*, Sutthisa Phromchan, Nurulyannah Treemeen, Meechai Wongdaeng, Nurham Hahsa
and Sofia Haratee

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี รหัสไปรษณีย์ 94000
Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Muang, Pattani 94000, Thailand

*Corresponding author e-mail: tawatchai.sr@psu.ac.th

(Received: Dec 15, 2025; Revised: Mar 13, 2026; Accepted: Mar 19, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนต่างประเทศผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครู 2) วิเคราะห์การสะท้อนคิดต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ 3) พัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เดินทางไปสังเกตการสอนใน 5 ประเทศ ได้แก่ จีน เกาหลีใต้ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย รวม 20 คน เก็บข้อมูลโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบประเด็นร่วม/ประเด็นที่แตกต่างในแต่ละประเทศ พร้อมตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยเทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ในต่างประเทศทั้งด้านปรัชญาการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้มีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน วัฒนธรรม และสังคม ผลการสะท้อนคิดทำให้นักศึกษาเข้าใจในบทบาทครูทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล และการบูรณาการเทคโนโลยี โดยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนเดินทาง ขั้นสังเกตการสอนในต่างประเทศ ขั้นสะท้อนคิดและสังเคราะห์บทเรียน และขั้นการเสวนาแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ ซึ่งกำหนดชื่อว่า โมเดล PIRK-E : การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สังเกตการสอนในระดับนานาชาติ ผลที่ได้จะเป็นแนวทางแก่สถาบันการผลิตครูอื่น ๆ ในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาของชาติให้แข่งขันได้ในเวทีนานาชาติต่อไป

คำสำคัญ : สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม นักศึกษาครู การสังเกตการสอนในต่างประเทศ

Abstract

This qualitative research aimed to 1) study instructional approaches in overseas schools through pre-service teachers' classroom observation, 2) analyze reflective thinking related to instructional management competencies developed through classroom observation in overseas schools among pre-service teachers, and 3) develop guidelines for enhancing instructional management competencies of pre-service teachers through classroom observation in overseas schools. The key informants consisted of 20 pre-service teachers from Prince of Songkla University who participated in classroom observation programs in five countries: China, South Korea, Brunei Darussalam, Indonesia, and Malaysia. Data were collected through classroom observations and interviews. The data were analyzed using thematic comparison to identify common and differing issues across countries, and the credibility of the findings was verified through triangulation.

The results indicated that instructional approaches in overseas schools-including educational philosophies, learning models, the use of media and technology, and classroom environments-were adapted to suit the learners' contexts, cultures, and social settings. Reflective thinking enabled the pre-service teachers to gain a deeper understanding of teachers' roles in four key aspects: instructional planning and design, classroom management, assessment and evaluation, and technology integration. The study proposed a four-step framework for developing teaching competency 1) preparation before international observation, 2) classroom observation in overseas schools, 3) reflective thinking and lesson synthesis, and 4) knowledge exchange and academic dialogue. This framework is termed the PIRK-E Model, which focuses on developing teaching competency through international classroom observation experiences. The findings provide practical guidance for teacher education institutions to enhance teacher preparation and strengthen national educational quality to compete in the international arena.

Keywords: Instructional competence, Cross-cultural learning, Pre-service Teachers, Overseas classroom observation

บทนำ

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควบคุมดูแลชั้นเรียนและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (Darling-Hammond, 2017) งานวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสภาพแวดล้อมจริง อย่างไรก็ตามบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศอาจเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ซึ่งช่วยให้นักศึกษาครูเกิดมุมมองที่หลากหลายและสามารถปรับประยุกต์แนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ministry of Education, 2020; OECD, 2019)

แนวคิดด้านการสังเกตการสอน (Classroom observation) ถูกนำมาใช้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของผู้เรียนวิชาชีพครู เนื่องจากการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงช่วยให้ผู้สังเกตเห็นรูปแบบและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย รวมถึงได้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน วิธีการแก้ปัญหาในการบริหารชั้นเรียน และเทคนิคการประเมินผลที่ครูผู้สอนใช้ในขณะปฏิบัติจริง (Guskey, 2002) การสังเกตในบริบทต่างประเทศ เช่น จีน มาเลเซีย บรูไน เกาหลีและอินโดนีเซีย ยิ่งเพิ่มประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ เพราะสภาพสังคม วัฒนธรรม และปรัชญาการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้ผู้สังเกตได้เทียบเคียงสิ่งที่แตกต่างและสิ่งที่คล้ายคลึงเพื่อนำกลับมาวิเคราะห์และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในบริบทของไทย (UNESCO, 2020) งานวิจัยของ Darling-Hammond *et al.* (2020) ได้ชี้ให้เห็นว่า ครูที่ผ่านประสบการณ์ฝึกปฏิบัติในหลากหลายบริบททางวัฒนธรรม มักจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้กลวิธีการสอนที่ยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น และมีความสามารถในการเข้าใจผู้เรียนที่มาจากภูมิหลังแตกต่างได้ดียิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน Office of the Higher Education Commission (2020) ได้เสนอให้สถาบันผลิตครูในไทยพิจารณาบูรณาการการฝึกสอนในต่างประเทศหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามสถาบันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดสมรรถนะสากล (Global competence) ที่จำเป็นต่อการเป็นครูในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ ความสำคัญของการพัฒนาทักษะด้านการวิจัยในชั้นเรียน (Action research) และการสะท้อนคิด (Reflective practice) เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพครูในระยะยาว Office of the Education Council Secretariat (2019) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนวิชาชีพครูได้มีโอกาสสังเกตการสอนจริงในโรงเรียนที่ต่างบริบทกัน และสามารถเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการวิเคราะห์ ผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะการวิจัย การตั้งคำถาม และการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญเพื่อนำไปปรับใช้พัฒนาบทเรียน หรือออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Engstrom, 2018) ยิ่งไปกว่านั้น การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับเพื่อนนักศึกษาครู ผู้บริหารและครูเจ้าของชั้นเรียนในต่างประเทศ จะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ช่วยต่อยอดแนวปฏิบัติหลากหลายและส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในระดับสากล (Darling-Hammond *et al.*, 2020)

จากข้อมูลงานวิจัยที่กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม พบว่าส่วนใหญ่เน้นการศึกษาลักษณะในเชิงปริมาณ เช่น ระดับสมรรถนะหรือความพึงพอใจของนักศึกษาครู (Darling-Hammond, 2017) ขณะที่งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษากระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอน การสะท้อนคิด และการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในบริบทต่างประเทศอย่างเป็นระบบยังมีอยู่จำกัด โดยเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาการเรียนรู้ในบริบทวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับประเทศไทยในด้านสังคม วัฒนธรรม และระบบการศึกษา (Darling-Hammond, 2017; Le Cornu & Ewing, 2008; Trilokekar & Kukar, 2011; Zeichner, 2010) ช่องว่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษากระบวนการเรียนรู้และการสะท้อนคิดของนักศึกษาครูจากประสบการณ์การสังเกตการสอนในบริบทต่างประเทศเพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

สำหรับบริบทของไทย งานวิจัยจำนวนมากได้เน้นย้ำว่า คุณภาพการสอนและศักยภาพครูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน Office of the Teachers' Civil Service and Educational Personnel Commission (2022) แม้จะมีการปรับปรุงหลักสูตรครูและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง แต่การได้ฝึกปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่ท้าทายและหลากหลายนอกประเทศยังถือเป็นแนวทางใหม่ที่เพิ่งเริ่มมีการสนับสนุนอย่างจริงจังในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา (Hasymi & Nurkamto, 2023) ข้อค้นพบเบื้องต้นจากโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยหลายแห่งชี้ว่าการสังเกตการสอนในต่างประเทศทำให้นักศึกษาครูสามารถขยายขอบเขตทางความคิดและเรียนรู้เทคนิคเชิงนวัตกรรมทั้งด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และการให้คุณค่าต่อความหลากหลายของผู้เรียน (Office of the Higher Education Commission, 2020)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นสถาบันผลิตครูที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูให้สอดคล้องกับบริบทโลกาภิวัตน์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมีวิสัยทัศน์ในการเป็นสถาบันชั้นนำด้านการผลิตและพัฒนาครูอย่างสร้างสรรค์ พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความสามารถในระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้คณะศึกษาศาสตร์ยังมุ่งเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูให้มีความเป็นพลเมืองโลก มีทักษะภาษาต่างประเทศและสามารถเรียนรู้ในบริบทวัฒนธรรม ผ่านการสนับสนุนโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา (Student exchange program) และโครงการเรียนรู้ในต่างประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึง Cultural exchange program เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับนานาชาติ ในขณะที่เดียวกันคณะศึกษาศาสตร์ยังได้ดำเนินโครงการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในต่างประเทศ เช่น การส่งนักศึกษาไปสังเกตการสอนหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในต่างประเทศ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากบริบทจริง ฝึกทักษะการสังเกต การวิเคราะห์ และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในบริบทวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ในการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพและเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในระดับสากล (Faculty of Education, Prince of Songkla University, 2024)

จะเห็นได้ว่า การบูรณาการการสังเกตการสอนร่วมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมจึงเป็นแนวทางสำคัญที่สอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบันที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม (OECD, 2019) ครูในศตวรรษที่ 21 จึงควรมีสมรรถนะด้านการปรับตัว การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเกิดขึ้นได้จากการได้รับประสบการณ์ตรงในห้องเรียนที่มีความหลากหลาย และการสะท้อนคิดเชิงลึกเพื่อนำความรู้กลับมาประยุกต์ใช้ Institute for Teacher Development (2021) งานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนต่างประเทศและพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางสำหรับนักศึกษาครูทั้งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และอาจขยายผลสู่สถาบันการผลิตครูอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาของชาติให้แข่งขันได้ในเวทีนานาชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนต่างประเทศผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครู
2. เพื่อวิเคราะห์การสะท้อนคิดต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสังเกต และการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูในต่างประเทศ และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 และ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 20 คน ที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกเข้าร่วมโครงการสังเกตการสอน ณ ต่างแดน (World's Classes) ใน 5 ประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งต้องผ่านการทดสอบภาษาอังกฤษ PSU English skill test หรือผลการสอบอื่น ๆ ที่เทียบเท่าระดับ B2 ขึ้นไป สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ ได้ มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.25 ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือวิจัย 2 ประเภท โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท ดังนี้

1. แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน

ผู้วิจัยพัฒนาโดยอิงหลักการสังเกตการสอนครอบคลุมหัวข้อสำคัญ เช่น วิธีสอน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การใช้สื่อ โดยมีช่องบันทึกข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพและการสังเกตชั้นเรียน 3 ท่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.87 – 1.00

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยใช้คำถามปลายเปิดเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถสะท้อนประสบการณ์ มุมมอง และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสังเกตการสอนในต่างประเทศได้อย่างลึกซึ้งและเป็นธรรมชาติ โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ประสบการณ์และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูในต่างประเทศ 2) การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู 3) การสะท้อนคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทประเทศไทย และ 4) ผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองในฐานะนักศึกษาครู ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 ท่าน มีค่า IOC เท่ากับ 0.85 – 1.00 และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนใช้เก็บข้อมูลจริง

ขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ ประสานกับโรงเรียนในต่างประเทศที่มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับคณะศึกษาศาสตร์ คัดเลือกนักศึกษาครู และให้ความรู้การบันทึกการสังเกตการสอน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในต่างประเทศ
2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม นักศึกษาครูสังเกตการสอนในชั้นเรียนตามตาราง ใช้แบบบันทึก วิดีโอ หรือเสียงประกอบ รวมทั้งสัมภาษณ์นักศึกษาครูหลังกลับจากการสังเกตการสอน
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ถอดเทป และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธี Content analysis และ Cross-case analysis เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างประเทศ
4. ขั้นสรุปผลและรายงาน สรุปผลแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละประเทศ ผลการสะท้อนคิดของนักศึกษาครู และจัดทำรายงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการแยกตามประเด็น เช่น เทคนิคการสอน การบริหารชั้นเรียน การใช้สื่อ การตอบสนองของผู้เรียน เปรียบเทียบประเด็นร่วมและประเด็นที่แตกต่างในแต่ละประเทศ
2. การใช้เทคนิคสามเส้า (Triangulation) เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อความน่าเชื่อถือของข้อสรุปจากหลายแหล่งซึ่งเป็นนักศึกษาที่ไปสังเกตการสอนในประเทศเดียวกันโดยวิเคราะห์จากแบบบันทึก และการสัมภาษณ์

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การศึกษานี้ได้รับการอนุมัติด้านจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (รหัส REC: psu.pn.2-054/68) วันที่อนุมัติ 31 สิงหาคม 2568 วันที่สิ้นสุดอายุ 31 สิงหาคม 2569

ผลการวิจัย**ตอนที่ 1 แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนต่างประเทศผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครู**

ผลการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูชี้ให้เห็นถึงความหลากหลายของแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละประเทศ ทั้งด้านปรัชญาการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูในแต่ละประเทศมีการปรับใช้แนวทางการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน วัฒนธรรม และสังคม โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละประเทศดังนี้

1) ประเทศเกาหลีใต้

ครูในประเทศเกาหลีใต้มีแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นการทำงานกลุ่มคล้อยชั้น และการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้จากปัญหา และการเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นการเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยครูเริ่มบทเรียนด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วยการใช้กระดานอัจฉริยะและสื่อออนไลน์ควบคู่กับการสอนแบบปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนลงมือทำจริง ครูยังให้ความสำคัญกับการสร้างวินัยในตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมผ่านระบบการให้คะแนนพฤติกรรมรายวัน ดังคำให้สัมภาษณ์

“นักเรียนทุกคนมีแท็บเล็ตส่วนตัว ใช้ในการค้นคว้าและส่งคำตอบแบบเรียลไทม์ ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าผู้บรรยาย”

(นายบันลือ (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

“นักเรียนในประเทศเกาหลีใต้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองมาก เมื่อครูมอบหมายงานนักเรียนแต่ละคนจะเริ่มทำงานทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่งเพิ่มเติม แสดงให้เห็นถึงการปลูกฝังวินัยในตนเองอย่างชัดเจน เช่น การเรียนรู้แบบโครงงานทำให้นักเรียนต้องร่วมมือกันและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม ฉะนั้นว่านักเรียนช่วยกันคิดและแก้ปัญหาโดยครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ”

(นายปัญญา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

2) ประเทศจีน

การจัดการเรียนรู้ในประเทศจีนมีลักษณะเด่นที่เป็นการผสมผสานระหว่างความเข้มงวดทางวิชาการกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ครูยังคงเป็นศูนย์กลางในบางขั้นตอน แต่มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น และนำเสนอผลงานของตนเอง การจัดห้องเรียนมีความเป็นระบบสูง นักเรียนมีความพร้อมและมีระเบียบ ครูใช้วิธีสอนแบบบูรณาการด้วยการสอนภาษาอังกฤษผ่านเรื่องราวท้องถิ่น หรือการเชื่อมโยงบทเรียนกับเหตุการณ์ปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความรู้ที่เรียน ดังคำให้สัมภาษณ์

“แม้การสอนของครูจะมีโครงสร้างชัดเจน แต่ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้ตลอดเวลา และมีการใช้เกมและสื่อภาพเคลื่อนไหวเพื่อกระตุ้นความสนใจ”

(นางสาวพอใจ (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

3) ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ครูในประเทศบรูไนจัดการเรียนรู้โดยยึดแนวทางของการศึกษาแบบสมดุลระหว่างศาสนาและวิทยาศาสตร์ (Balanced education) การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีระเบียบ ครูใช้เทคนิคการสอนแบบสืบเสาะเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง สิ่งที่น่าสนใจคือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเคารพกัน ครูยังให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงบทเรียนกับชีวิตจริง เช่น การเรียนคณิตศาสตร์ผ่านการคำนวณรายจ่ายในครอบครัว หรือการเรียนภาษาอังกฤษผ่านสถานการณ์ในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของความรู้ที่เรียน ดังคำให้สัมภาษณ์

“เด็กนักเรียนกล้าแสดงออก แม้จะผิดก็ไม่ถูกตำหนิ ครูใช้การชี้แนะด้วยรอยยิ้มและคำพูดที่กำลังใจ”

(นายธันวา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

“นักเรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับประสบการณ์ของตนเอง เช่น การช่วยเหลือครอบครัวหรือการใช้ชีวิตในชุมชน ครูไม่ได้สอนเพียงเนื้อหาแต่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่าความรู้ที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น”

(นางสาวเกตุแก้ว (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

4) ประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสนากับชีวิตประจำวัน (Character and faith) ร่วมด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ครูเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความสัมพันธ์ทางสังคมควบคู่กับเนื้อหาวิชาการ ครูใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยและเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครูยังใช้การประเมินผลผ่านการสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานจริงของผู้เรียน มากกว่าการใช้การสอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว ดังคำให้สัมภาษณ์

“ครูจะเปิดชั้นเรียนด้วยการสวดมนต์หรือท่องคำสอนทางศาสนา เพื่อเตรียมจิตใจของเด็กให้พร้อมเรียนรู้”

(นายบุญมี (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

“ครูจะเดินดูการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มและให้คำแนะนำทันที ทำให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงการสอบตอนท้าย การใช้ผลงานของนักเรียน เช่น ใบงานและการนำเสนอ เป็นหลักฐานในการประเมิน ทำให้ครูเข้าใจความสามารถของนักเรียนแต่ละคนได้ชัดเจน”

(นางสาวปรีดา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

5) ประเทศมาเลเซีย

ครูในประเทศมาเลเซียมีลักษณะเด่นด้านการใช้สองภาษา (Bilingual education) และการสอดแทรกกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะสื่อสารของผู้เรียน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ครูมักใช้เพลง เกม และกิจกรรมศิลปะในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขและกล้าแสดงออก ครูยังจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อให้ผู้เรียนช่วยกันคิดและแก้ปัญหาในกลุ่ม ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมและความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม บรรยากาศในห้องเรียนเป็นมิตรและเปิดกว้าง ครูมักชื่นชมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เด็กมีความมั่นใจและมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ ดังคำให้สัมภาษณ์

“ครูใช้กิจกรรมร้องเพลงภาษาอังกฤษและวาดภาพประกอบคำศัพท์ เด็ก ๆ สนุกและจดจำคำได้ดีกว่าการท่องจำ”

(นางสาวฟ้าใส (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

“ฉันสังเกตว่าครูให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม และแต่ละคนมีบทบาทของตนเอง เช่น คนหนึ่งเขียน คนหนึ่งนำเสนอ การทำงานกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ปัญหา ทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้นกว่าการเรียนคนเดียว”

(นางสาวลัดดา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

ตอนที่ 2 การสะท้อนคิดต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ

ผลการสะท้อนคิดต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล และการบูรณาการ

เทคโนโลยี โดยแต่ละด้านสะท้อนถึงความเข้าใจในบทบาทครูยุคใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างบรรยากาศเชิงบวก การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลจากประสบการณ์สังเกตการสอนในต่างประเทศและการสะท้อนคิดทำให้นักศึกษาครูเกิดการเรียนรู้เชิงลึก เข้าใจความหลากหลายของผู้เรียน และตระหนักถึงจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูที่ต้องพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาครูได้เรียนรู้และตระหนักผ่านการสะท้อนคิดจากการสังเกตการสอน

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญที่นักศึกษาครูได้เรียนรู้และตระหนัก	ตัวอย่างคำสะท้อนจากนักศึกษาครู
1. การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้	เข้าใจการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกิจกรรมเชื่อมโยงชีวิตจริง และใช้คำถามปลายเปิด เห็นบทบาทของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกที่ออกแบบโอกาสเรียนรู้มากกว่าถ่ายทอดเนื้อหา กำหนดตัวชี้วัดและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน พัฒนาทักษะการคิดเพื่อและวางแผนตามการตอบสนองของผู้เรียน	จากการสังเกตชั้นเรียนในประเทศเกาหลีใต้พบว่า ครูเริ่มบทเรียนด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของตนเอง ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ครูมีการเตรียมสื่อและเทคโนโลยี เช่น กระดานอัจฉริยะและแท็บเล็ต เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนอย่างเป็นระบบและยืดหยุ่นตามการตอบสนองของผู้เรียน “การได้เห็นครูต่างประเทศสอนโดยใช้คำถามปลายเปิดทำให้เข้าใจว่าครูที่ดีไม่ใช่แค่สอนเนื้อหา แต่ต้องฝึกให้ผู้เรียนคิดและหาคำตอบด้วยตัวเอง” (นายปัญญา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “การวางแผนการสอนที่ดีต้องคิดเพื่อการตอบสนองของเด็ก ไม่ใช่สอนตามแผนอย่างเดียว” (นางสาวพลอยใส (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “ครูในต่างประเทศออกแบบกิจกรรมที่ให้นักเรียนทดลองดูก่อนสรุป ทำให้เห็นว่าวางแผนสอนต้องเผื่อพื้นที่ให้เด็กได้ทดลองด้วยตัวเอง” (นายศิลา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)
2. การบริหารจัดการชั้นเรียน	เห็นความสำคัญของบรรยากาศที่ปลอดภัย เป็นมิตร และมีวินัยเชิงบวก ใช้สัญญาณ/กติกาที่กำหนดร่วมกัน แทนการตักเตือน ออกแบบพื้นที่เรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น การจัดที่นั่งแบบวงกลม รวมทั้งเข้าใจว่าวินัยที่เกิดจากการออกแบบสิ่งแวดล้อมมากกว่าการควบคุมด้วยเสียง	จากการสังเกตชั้นเรียนในประเทศบรูไนดารุสซาลามและมาเลเซียพบว่า ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเป็นมิตร โดยใช้การเสริมแรงเชิงบวกและการให้กำลังใจ แทนการตำหนิ ครูใช้สัญญาณมือ เสียงดนตรี และการสบตาเพื่อควบคุมชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูจัดที่นั่งแบบวงกลมและแบบกลุ่มย่อยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้อย่างเต็มที่ “เห็นครูต่างประเทศควบคุมชั้นเรียนด้วยการใช้สัญญาณแทนการดุ ทำให้รู้ว่าการบริหารชั้นเรียนไม่ต้องใช้เสียงดังเสมอไป” (นางสาวณรินทร์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญที่นักศึกษาครูได้เรียนรู้และตระหนัก	ตัวอย่างคำสะท้อนจากนักศึกษาครู
		“ครูต่างประเทศไม่ดุเมื่อเด็กตอบผิด แต่ยิ้มและพูดให้กำลังใจ ฉันอยากให้เด็กไทยรู้ว่าตอบผิดไม่ใช่เรื่องน่าอาย” (นายภักดี (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “ในมาเลเซียครูใช้สัญญาณมือและเสียงดนตรีแทนการตะโกน ฉันอยากลองใช้วิธีนี้ในห้องเรียนของฉัน” (นางสาวลัดดา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “ที่บรูไนครูจัดห้องเรียนเป็นวงกลม เด็กทุกคนมองเห็นหน้ากัน ทำให้รู้สึกเท่าเทียม ฉันอยากจัดโต๊ะเด็กไทยแบบนี้บ้าง เพื่อให้เขากล้าแสดงออก” (นางสาวณิชา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)
3. การวัดและประเมินผล	เข้าใจหลักการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative assessment) มากกว่าการสอบท้ายหน่วย เห็นความสำคัญของการเก็บหลักฐานการเรียนรู้ระหว่างทาง เช่น การสังเกต การสะท้อนคิด และผลงานจริง เรียนรู้การใช้ rubric และการบันทึกจากการสังเกตเพื่อติดตามความก้าวหน้ารายบุคคล เห็นแนวทางการสะท้อนผลแบบไม่ตัดสินเพื่อคงแรงจูงใจของผู้เรียน	จากการสังเกตชั้นเรียนในประเทศอินโดนีเซียพบว่า ครูใช้การประเมินผลอย่างต่อเนื่องผ่านการสังเกต พฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียน ระหว่างกิจกรรม ครูมีการให้ข้อเสนอแนะทันทีเพื่อช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินลักษณะนี้ช่วยให้ครูสามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างชัดเจน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ “ครูต่างประเทศให้ออกาสักนักเรียนสะท้อนสิ่งที่เรียนรู้ทุกวัน ทำให้เห็นว่า การประเมินไม่จำเป็นต้องวัดจากคะแนน แต่จากความเข้าใจของเด็กแต่ละคน” (นายธนากรณ์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “ครูใช้ชิ้นงาน เช่น ใบงาน โปสเตอร์ และการนำเสนอ เป็นหลักฐานในการประเมิน ทำให้เห็นพัฒนาการที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงคะแนนอย่างเดียว” (นางสาวนดา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “ครูให้ feedback แบบเฉพาะจุด เช่น ‘ลองเพิ่มรายละเอียดตรงนี้นะ’ โดยไม่มีการติแรง ๆ ทำให้เด็กยังอยากปรับปรุงผลงานต่อ” (นางสาวปรีดา (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สาระสำคัญที่นักศึกษาครูได้เรียนรู้และตระหนัก	ตัวอย่างคำสะท้อนจากนักศึกษาครู
4. การบูรณาการเทคโนโลยี	ได้เรียนรู้การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือ เช่น กระดานอัจฉริยะ แอปพลิเคชันตอบคำถามแบบเรียลไทม์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ เข้าใจว่าการใช้เทคโนโลยีควรหนุนเป้าหมายการเรียนรู้ ไม่ใช่เพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว เห็นตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีเพื่อเก็บข้อมูลและกระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ	จากการสังเกตชั้นเรียนในประเทศเกาหลีใต้พบว่า ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น กระดานอัจฉริยะ แท็บเล็ต และแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูล ส่งคำตอบ และแสดงผลงานผ่านระบบออนไลน์ ทำให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน “ครูในต่างประเทศใช้เทคโนโลยีช่วยให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น แอปตอบคำถามแบบเรียลไทม์ ฉันเห็นว่าเทคโนโลยีช่วยให้เด็กทุกคนกล้าแสดงออก” (นายสันต์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “เราควรใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมการเรียนรู้ ไม่ใช่เพื่อความบันเทิงเท่านั้น” (นายภูมิ (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568) “ครูให้เด็กทำงานเสร็จแล้วถ่ายภาพส่งผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ครูติดตามผลงานได้จริงและเด็กก็เห็นความก้าวหน้าของตัวเองได้ตลอด” (นางสาวเกตุแก้ว (นามสมมติ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2568)

ตอนที่ 3 แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ

การดำเนินการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสกัดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนเดินทาง ขั้นสังเกตการสอนในต่างประเทศ ขั้นสะท้อนคิดและสังเคราะห์บทเรียน และขั้นการเสวนาแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ โดยตั้งชื่อว่า โมเดล PIRK-E : การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สังเกตการสอนในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงระบบที่เชื่อมโยงการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงกับการพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 รายละเอียดดังนี้

1. **ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนเดินทาง (Pre-departure preparation phase)** เป็นขั้นตอนการพัฒนาพื้นฐานของนักศึกษาครูก่อนเข้าสู่บริบทต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ภาษา และมารยาททางสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางกายและใจ นักศึกษาครูได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสังเกตชั้นเรียนอย่างมีระบบ และการบันทึกข้อมูลภาคสนาม กิจกรรมในขั้นนี้มีส่วนช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะการสื่อสารซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21

2. **ขั้นสังเกตการสอนในต่างประเทศ (International teaching observation phase)** เป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงที่นักศึกษาครูได้เดินทางไปยังโรงเรียนใน 5 ประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เพื่อสังเกตวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละบริบทอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักศึกษาครูได้ศึกษาแนวคิดและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การใช้เทคโนโลยีร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม การตั้งคำถามปลายเปิดและการอภิปรายเชิงสร้างสรรค์ การเรียนรู้โครงการที่เชื่อมโยงศาสนาและชุมชน การใช้เพลง เกม และกิจกรรมศิลปะภาษาอังกฤษ การสอนแบบสืบเสาะและการประเมินแบบไม่ตัดสิน ประสบการณ์ในขั้นนี้ช่วยให้นักศึกษาครูพัฒนาสมรรถนะการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน รวมทั้งเข้าใจแนวคิดการเป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้

3. **ขั้นสะท้อนคิดและสังเคราะห์บทเรียน (Reflection and lesson synthesis phase)** เป็นการนำข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูต่างประเทศมาวิเคราะห์ บันทึกสะท้อนคิด เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ความเข้าใจใหม่ และแนวทางการพัฒนาตนเองในฐานะครูพลโลกซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ การสะท้อนคิดนี้ช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และการประเมินตนเอง ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การเขียนบันทึกสะท้อนคิดช่วยให้เราเห็นพัฒนาการของตนเองและเข้าใจสิ่งที่ควรปรับปรุงในการเป็นครูในอนาคต” ขั้นตอนนี้จึงเป็นจุดเปลี่ยนจากการสังเกตไปสู่การเรียนรู้จากภายในที่ช่วยยกระดับสมรรถนะวิชาชีพครูอย่างลึกซึ้ง

4. **ขั้นเสนาแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ (Knowledge sharing and extension phase)** เป็นกระบวนการต่อยอดความรู้ที่นักศึกษาครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนและคณาจารย์ผ่านกิจกรรมเสนาวิชาการเพื่อถอดบทเรียนและสังเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนรู้ จากนั้นพัฒนาเป็นต้นแบบกิจกรรม (Lesson prototype) เพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการแก่เพื่อนนักศึกษาและรุ่นน้องที่สนใจแยกตามประเทศทั้ง 5 ประเทศ โดยคาดหวังว่านักศึกษาจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนไทยต่อไป ขั้นตอนนี้ส่งเสริมสมรรถนะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันในวิชาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนต่างประเทศผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามบริบท วัฒนธรรม และระบบการศึกษา แต่ล้วนมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่รอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด และทักษะทางสังคม ครูในประเทศเกาหลีใต้และจีนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติและการประเมินผลแบบต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขณะที่ครูในอินโดนีเซียและบรูไนเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ส่วนครูในมาเลเซียมุ่งส่งเสริมการใช้สองภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจในสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ Darling-Hammond (2017) และ OECD (2019) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งสู่สมรรถนะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือทำ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าผู้ถ่ายทอดเนื้อหา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ UNESCO (2020) ที่เน้นให้ครูเป็นผู้นำทางการเรียนรู้ที่เข้าใจความแตกต่างและหลากหลายของผู้เรียนในบริบทโลก ผู้วิจัยเห็นว่าการสังเกตการสอนในต่างประเทศเป็นประสบการณ์ที่ล้ำค่าช่วยเปิดโลกทัศน์ของนักศึกษาครูอย่างลึกซึ้ง การได้เห็นวิธีการจัดการเรียนรู้ในบริบทที่แตกต่างทำให้นักศึกษาครูตระหนักว่าการเป็นครูไม่ได้หมายถึงการสอนตามตำราเท่านั้น แต่คือการเข้าใจผู้เรียนและออกแบบการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการและศักยภาพของแต่ละคน ผู้วิจัยเชื่อว่าการได้เห็นรูปแบบการเรียนรู้ของครูจากหลายประเทศจะช่วยให้นักศึกษาครูเกิดความเข้าใจเชิงลึกต่อแนวคิดทางการศึกษา เช่น เหตุใดประเทศหนึ่งจึงเน้นการใช้เทคโนโลยี ในขณะที่อีกประเทศให้ความสำคัญกับคุณธรรมและศาสนา สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนรู้จักมองการศึกษาในมิติของบริบทและคุณค่ามากกว่าสูตรสำเร็จ อีกทั้งการเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากต้นแบบครูในต่างประเทศ คือจุดเริ่มต้นของการสร้างครูที่มีมุมมองระดับโลกที่เข้าใจทั้งศาสตร์การสอนและศิลปะแห่งความเป็นมนุษย์

การสะท้อนคิดต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผล และการบูรณาการเทคโนโลยี จากผลการวิจัยทำให้นักศึกษาครูเข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการมากขึ้น เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้แบบโครงการ การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ Guskey (2002) ที่กล่าวว่า ครูจะพัฒนาได้เมื่อมีโอกาสเรียนรู้จากแบบอย่างจริงและได้รับการสะท้อนผลจากผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งนักศึกษาครูได้เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร การสังเกต และการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่เกิดจากการอยู่ในบริบทใหม่สอดคล้องกับ Engestrom (2018) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งเมื่อผู้เรียนเผชิญสถานการณ์จริงและต้องปรับกรอบคิดของตนเอง และนักศึกษาครูยังสะท้อนถึงการมีเจตคติที่เปิดกว้าง เห็นคุณค่าความแตกต่างของผู้เรียนและมีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองต่อเนื่องตรงกับกรอบสมรรถนะสากลของ OECD (2019) ที่เน้นสมรรถนะโลก (Global competence) ว่าครูต้องเข้าใจความหลากหลายและเคารพผู้อื่น อย่างไรก็ตามนักศึกษาครูยังได้สะท้อนมุมมองการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพครูอย่างมีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบ การเข้าใจบทบาทของตนในฐานะผู้จัดการเรียนรู้นอกจากผู้ถ่ายทอดความรู้ เห็นคุณค่าของการวางแผนและการสะท้อนผลการสอนอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลจากการสังเกตเพื่อปรับปรุงการสอนอย่างมีระบบ การตระหนักถึงจรรยาบรรณครูในสังคมต่างวัฒนธรรม พัฒนาจรรยาบรรณทั้งด้านการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีภาวะผู้นำทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ Darling-Hammond (2017) กล่าวว่า

การฝึกปฏิบัติในบริบทจริงเป็นหัวใจของการสร้างสมรรถนะวิชาชีพครู เพราะครูเรียนรู้จากการเผชิญสถานการณ์จริง การตัดสินใจในชั้นเรียนและการสะท้อนผลด้วยตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่าประสบการณ์การสังเกตการสอนในต่างประเทศช่วยเปลี่ยนวิธีคิดของนักศึกษาครูจากผู้สังเกตภายนอกมาเป็นผู้เรียนรู้เชิงลึกที่สะท้อนคิดและตีความสิ่งที่เห็นอย่างมีระบบ การได้อยู่ในห้องเรียนต่างวัฒนธรรมทำให้นักศึกษาครูตระหนักว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในทุกบริบท และครูต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดเวลาเช่นเดียวกับผู้เรียน ผู้วิจัยมองว่าการสะท้อนคิดที่นักศึกษาครูได้ทำหลังจากสังเกตการสอนคือ จุดเปลี่ยนสำคัญเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลงรู้จักตั้งคำถามกับสิ่งที่ตนเคยเชื่อและสร้างแนวทางการสอนใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนจริง ๆ ในอนาคต ประสบการณ์ไม่ได้เพียงพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ แต่ยังพัฒนาหัวใจความเป็นครูให้เข้มแข็งขึ้นเพราะนักศึกษาครูได้เรียนรู้ความหมายของคำว่าครูคือผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการสอนของนักศึกษาครูในโรงเรียนต่างประเทศสามารถสกัดได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนเดินทาง ขั้นสังเกตการสอนในต่างประเทศ ขั้นสะท้อนคิดและสังเคราะห์บทเรียน และขั้นการเสวนาแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ โดยตั้งชื่อว่า โมเดล PIRK-E : การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สังเกตการสอนในระดับนานาชาติ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ Darling-Hammond *et al.*, (2021) ที่เสนอให้พัฒนาครูผ่านการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง และสอดคล้องกับ Ministry of Education (2020) ที่ส่งเสริมให้ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการผลิตครู ผู้วิจัยเห็นว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้ไม่เพียงเป็นกระบวนการเรียนรู้แต่ยังเป็นแนวทางการพัฒนาครูยุคใหม่ที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการสะท้อนคิด การเรียนรู้ในลักษณะนี้ทำให้นักศึกษาครูเห็นภาพจริง เข้าใจปัญหาจริง และสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยตระหนักว่าการพัฒนาครูในอนาคตควรเปลี่ยนจากการเรียนรู้เชิงทฤษฎีเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในบริบทจริง เพราะสิ่งที่ได้จากห้องเรียนต่างประเทศไม่ใช่เพียงเทคนิคการสอน แต่คือมุมมองการศึกษาที่หลากหลาย การได้แลกเปลี่ยนกับครูและนักเรียนต่างวัฒนธรรมช่วยสร้างความเข้าใจเชิงลึกต่อความแตกต่างของมนุษย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 โมเดลนี้จะเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาเป็นวัตรกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต่อยอดได้ในอนาคต เช่น การสังเกตการสอนแบบออนไลน์ระหว่างประเทศ หรือการแลกเปลี่ยนนักศึกษาครูในเครือข่ายอาเซียนเพื่อสร้างครูมืออาชีพที่มีมาตรฐานสากล

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสังเกตและเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในบริบทต่างประเทศเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และสมรรถนะทางวิชาชีพ โดยนักศึกษาครูได้เรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบท วัฒนธรรม และระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งช่วยเปิดมุมมองทางการศึกษาในระดับสากลและเสริมสร้างความเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน การวิเคราะห์และสะท้อนคิดนำไปสู่การพัฒนาโมเดล PIRK-E : การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สังเกตการสอนในระดับนานาชาติ ที่ประกอบด้วยขั้นเตรียมความพร้อมก่อนเดินทาง ขั้นสังเกตการสอนในต่างประเทศ ขั้นสะท้อนคิดและสังเคราะห์บทเรียน และขั้นการเสวนาแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ ซึ่งช่วยเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยจึงเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยส่งเสริมโครงการลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาทักษะการสะท้อนคิด การใช้เทคโนโลยี และสมรรถนะด้านภาษาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศควบคู่กัน พร้อมทั้งแนะนำให้มีการศึกษาผลระยะยาวและขยายการวิจัยเชิงเปรียบเทียบในบริบทนานาชาติเพื่อยกระดับการผลิตครูให้มีมาตรฐานสากลและพร้อมรับความท้าทายในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- Darling-Hammond, L. (2017). Teacher education around the world: What can we learn from international practice? *European Journal of Teacher Education*, 40(3), 291–309.
<https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1315399>
- Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B. & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97-140.
<https://doi.org/10.1080/10888691.2018.1537791>

- Darling-Hammond, L., Flook, L., Schachner, A. & Wojcikiewicz, S., Cantor, P. & Osher, D. (2021). *Educator learning to enact the science of learning and development*. Learning Policy Institute
- Engestrom, Y. (2018). *Expertise in transition: expansive learning in medical work*. Cambridge University Press.
- Faculty of Education, Prince of Songkla University. (2024). *Strategic plan of the Faculty of Education 2024–2027*. <https://drive.google.com/file/d/1JhVhkc-ZzzSncb8ZTzjCN2j4r0EuEFta/view> (in Thai)
- Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 8(3), 381–391. <http://doi.org/10.1080/135406002100000512>
- Hasymi, M. & Nurkamto, J. (2023). Cross-cultural experiences in teacher education: Indonesian pre-service english teachers' perspectives on international teaching practicum. *VELES Voice of English Language Education Society*, 7(3), 614–626. <https://doi.org/10.29408/veles.v7i3.24115>
- Institute for Teacher Development. (2021). *Research report on the development of professional teachers*. Ministry of Education. (in Thai)
- Le Cornu, R., & Ewing, R. (2008). Reconceptualising professional experiences. *Teaching and Teacher Education*, 24(7), 1799–1812.
- Ministry of Education. (2020). *Policy guidelines on teacher development*. Ministry of Education. (in Thai)
- OECD. (2018). *Preparing our youth for an inclusive and sustainable world*. OECD Publishing.
- OECD. (2019). *Developing balanced skills: Strategies for teachers in the 21st century*. OECD Publishing.
- Office of the Education Council Secretariat. (2019). *Annual report: Directions and guidelines for educational reform*. Ministry of Education. (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2020). *Guidelines for promoting student-teacher exchange programs abroad*. Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (in Thai)
- Office of the Teachers' Civil Service and Educational Personnel Commission. (2022). *Report on the situation of teacher production and development in Thailand*. Ministry of Education. (in Thai)
- Trilokekar, R. D. & Kukar, P. (2011). Disorienting experiences during study abroad. *Teaching and Teacher Education*, 27(7), 1141–1150.
- UNESCO. (2020). *Global education monitoring report: Inclusion and education*. UNESCO.
- Zeichner, K. (2010). Rethinking the connections between campus courses and field experiences. *Journal of Teacher Education*, 61(1–2), 89–99.

บุคลากรกรม

- นางสาวเกตุแก้ว (ผู้ให้สัมภาษณ์). โซเฟีย หาระตี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวณิชา (ผู้ให้สัมภาษณ์). โซเฟีย หาระตี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวณรินทร์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). มีชัย วงศ์แดง (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นายธนกรณ (ผู้ให้สัมภาษณ์). ธวัชชัย ศรีเทพ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นายธันวา (ผู้ให้สัมภาษณ์). โซเฟีย หาระตี (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวนดา (ผู้ให้สัมภาษณ์). สุทธิยา พรหมจันทร์ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.

- นายบันลือ (ผู้ให้สัมภาษณ์). ธวัชชัย ศรีเทพ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นายบุญมี (ผู้ให้สัมภาษณ์). มีชัย วงศ์แดง (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นายปัญญา (ผู้ให้สัมภาษณ์). ธวัชชัย ศรีเทพ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวปรีดา (ผู้ให้สัมภาษณ์). นุรุลญันนะฮ์ ตรีมิน (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวพอใจ (ผู้ให้สัมภาษณ์). สุทธิษา พรหมจันทร์ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวพลอยใส (ผู้ให้สัมภาษณ์). สุทธิษา พรหมจันทร์ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวฟ้าใส (ผู้ให้สัมภาษณ์). นุรฮัม ฮะซา (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นายภักดี (ผู้ให้สัมภาษณ์). นุรฮัม ฮะซา (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นายภูมิ (ผู้ให้สัมภาษณ์). นุรฮัม ฮะซา (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นางสาวลัดดา (ผู้ให้สัมภาษณ์). นุรุลญันนะฮ์ ตรีมิน (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.
- นายสันต์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). มีชัย วงศ์แดง (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568.
- นายศิลา (ผู้ให้สัมภาษณ์). นุรุลญันนะฮ์ ตรีมิน (ผู้สัมภาษณ์). ที่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000. เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2568.